Проект «Розвиток громадянської компетентності учнів Нової української школи: перший цикл початкової школи»

Навчально-практичний тренінг «Підготовка вчителів початкової школи з метою розроблення матеріалів з розвитку громадянської компетентності в процесі навчання учнів»

13-14 лютого 2019 року, м. Київ

Місце проведення: м. Київ, готельний комплекс «Верховина» вул. Петропавлівська, 24 , п'ятий корпус, зала № 300

13-14 лютого 2019 року в Києві відбувся навчально-практичний тренінг «Підготовка вчителів початкової школи з метою розроблення матеріалів з розвитку громадянської компетентності в процесі навчання учнів».

Тренінг проводився в межах проекту «Розвиток громадянської компетентності учнів Нової української школи: перший цикл початкової школи», що впроваджується Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» у рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні.

Мета проведення тренінгу - підготувати вчителів до розроблення навчальних матеріалів для учнів других класів із питань формування громадянської компетентності, підвищення рівня обізнаності педагогів у питаннях громадянської освіти.

Основні завдання:

- ***підвищити рівень обізнаності*** педагогів щодо концепції Нової української школи, її філософії, принципів нового Державного стандарту початкової загальної освіти;
- ***опрацювати основні поняття*** й обговорити з учасниками цінності, ставлення, вміння, знання та критичне розуміння громадянських компетентностей (на основі Моделі компетентностей для культури демократії (Рада Європи);
- узгодити розуміння учасниками основних понять, що лежать в основі побудови ***навчання на цінностях***, обговорити чому вони важливі для кожного громадянина;
- ознайомити із 20 компетентностями для розвитку культури демократії, визначеними Радою Європи;
- ***сформувати вміння та навички учасників розвивати громадянську компетентність*** у процесі навчання учнів;
- ознайомити із практичними інструментами формування громадянської компетентності;

- ***розробити практичні вправи*** для розвитку громадянських компетентностей для 2-го класу на основі Моделі компетентностей для культури демократіїта Модельної навчальної програми для 2-го класу (8, 9 місяці).

Під час роботи тренінгу презентовано та опрацьовано з учасниками теми:

Громадянські та соціальні компетентності – це

- Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі, в сім'ї.
- Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.
- Повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття

Концепція НУШ

ПРИНЦИПИ

- Демократична участь (участь кожного)
- Визнання цінності різноманіття
- Рівність можливостей
- Мирне співіснування
- Повага до людської гідності

- Розвиток громадянської компетентності учнів початкової школи;
- Поняття для розуміння цінностей громадянської освіти;
- Рамка компетентностей для культури демократії: як вона допомагає творити навчальні матеріали;
- Принципи творення навчальних матеріалів (за Рамкою КДК);
- Підходи до творення навчальних матеріалів;

- Співзвучність очікуваних результатів Модельної навчальної програми з дескрипторами Рамки КДК;
- Прихована навчальна програма: як її виявляти?;
- Способи модифікації вправ відповідно до освітніх потреб учнів

Учасниками розпочато розробку навчально-методичні матеріали до проблемних запитань 8-9 місяців модельної навчальної програми для 2-го класу:

- ✓ «Як відповідально ставитися до довкілля і повторно використовувати ресурси (пластик, папір)»
- ✓ «Цінуємо розмаїття (різнокольорові рукавички)»
- ✓ «Місто майбутнього (шашки)»
- ✓ «Цінуємо розмаїття (стрічки і ґудзики)»
- ✓ «Як залишатися унікальним/ою» (яблуко і горіхи)»

- ✓ «Що криється за сірістю олівців та незнайомими конвертами?»
- ✓ «Мандруємо Україною влітку (Київ)»
- ✓ «Навіщо мандрувати?»
- ✓ «Літо – найкращий час для мандрівок»

Використано такі форми та методи роботи:

- ✓ ***Робота в групах.*** Конструювання вправ на основі запропонованих предметів.
- ✓ ***Робота в групах*.** Аналіз вправи відповідно до Моделі КДК.

- ✓ ***Мозковий штурм*** «Громадянська компетентність – це…».
- ✓ ***Аналіз вправ.***
- ✓ ***Презентація*** громадянських компетентностнй, визначених Радою Європи

Презентація Моделі КДК.

- ✓ ***Практичні вправи*:** «Дерево очікувань», «Карта наших досягнень», «Конструювання вправ за різними принципами», «Рожеві окуляри», «Принципи – рух у зовнішньому та внутрішньому колі», «Асоціації», «Що є спільного» тощо.
- ✓ ***Ігри та енерджайзери*:** «Встигнути все»,«Броунівський рух» «Реклама за 5 хв.»,«Чотири тварини» та інші.
- ✓ ***Обговорення проблемних запитань***
- ✓ ***Аналіз вправ, самооцінювання, взаємооцінювання*.**

Отримані результати (кількісні, якісні):

- ✓ підготовлено 32 вчителя початкових класів з 10 закладів освіти Вінницької, Волинської, Донецької, Дніпропетровської, Житомирської, Івано-Франківської, Запорізької, Київської, Львівської, Черкаської областей;
- ✓ розроблено зміст навчального семінару;
- ✓ підготовлено презентації та роздатковий матеріал для учасників тренінгу;
- ✓ розроблено запитання для вхідного/вихідного анкетування учасників.

Учасникизнають та розуміють:

- ✓ суть концепції Нової української школи, її філософію,
- ✓ принципи нового Державного стандарту початкової освіти та їх спосіб відображення в обов'язкових результатах,
- ✓ функції Модельної навчальної програми;
- ✓ зміст рамки компетентностей Ради Європи для розвитку культури демократії в освітньому просторі;
- ✓ поняття громадянська компетентність, що визначає концепція Нової української школи;

Учасники вміють:

- ✓ аналізувати вправу щодо наявності потенціалу для розвитку громадянських компетентностей;
- ✓ модифікувати навчальні матеріали відповідно до освітніх потреб учнів та календарно-тематичного плану;
- ✓ виявляти приховану навчальну програму у запропонованих вправах;
- ✓ конструювати навчальні матеріали відповідно до проблемних запитань, очікуваних результатів Модельної навчальної програми та дескрипторів Рамки КДК;
- ✓ здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання сконструйованих вправ.

Тренінг проведено тренерами Всеукраїнського фонду «Крок за кроком», авторами-розробниками навчально-методичних матеріалів:

- ➢ *Товкало Мирославою Ярославівною*, заступником директора з питань впровадження НУШ, доцентом кафедри освітньої політики Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».
- ➢ *Гальчевською Наталією Анатоліївною*, методистом відділу початкової освіти Комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти».

Вихідне анкетування (32 респонденти)

1. ***Що у навчання було найбільш корисним для Вас?***

Відповідь	Кількість відповідей
Ознайомлення з Рамкою КДК	***9***
Створення навчальних матеріалів	***19***
Нові знання	***6***
Навчальні матеріали	***4***

Аналіз вправ	***4***
Тренінгові активності (вправи, руханки, прийоми, методи)	***10***
Спілкування з колегами	***3***

2. ***Наскільки порушені під час занять питання розширили та впорядкували Ваші знання? (1- «зовсім ні»; 5 – «дуже»)***

Бали від 1 до 5	Кількість відповідей
1	*0*
2	*1*
3	*1*
4	*9*
5	*21*

3. ***Що б могло підвищити значущість навчального тренінгу?***

Відповідь	Кількість відповідей
Запланувати більше часу на проведення тренінгу	***9***
Викликати на тренінг частіше	***3***
Видавати сертифікати по закінченню тренінгу	***2***
Використовувати відеофільми	***1***
Планувати культурну частину в рамках тренінгу	***1***
Більше обміну досвідом	***1***
Не висловили нічого	***13***

4. ***Яке Ваше загальне враження від навчального курсу? (1- «нічого значного»; 5 – «велике значення»)***

Бали від 1 до 5	Кількість відповідей
1	*0*
2	*0*
3	*1*

4	*8*
5	*23*

5. Викладіть будь-які загальні коментарі, побажання з приводу участі в тренінгу

Коментар/побажання	Кількість відповідей
Висловили подяку з побажаннями	23
Побажання збільшити кількість зустрічей на тренінг	***5***
Висловили бажання отримати корисні матеріали	***2***
Побажання на майбутнє одержати сертифікат	***3***
На майбутнє – запланувати культурну частину	***1***

Без рамок: творимо нове

1. Кольорові олівці.
2. Пляшка пластикова і ножиці.
3. Кольорові ґудзики.
4. Дві різні рукавички.
5. Чорні і білі шашки.
6. Яблуко і ніж.

Принципи конструювання навчальних матеріалів за Рамкою (складанка)

- Актуальність.
- Уникнення перевантаження.
- Прозорість.
- Вертикальна та горизонтальна узгодженість.
- Навчальний поступ КДК.
- Колегіальність створення.
- Контекстуалізація КДК.
- Безпечне середовище для навчання КДК.

(Рамка, т.3)

Три виклики для вчителя:

1. Нові повноваження вчителя, що охоплюють конструювання навчальної програми, а не лише творення навчальних матеріалів (Закон "Про освіту").
2. Новий державний стандарт початкової освіти.
3. Нова Рамка для розвитку компетентностей для культури демократії (Рада Європи).

Підходи до планування навчальної діяльності за Рамкою

- Досвід (емпатія, повага до прав людини, відкритість)
- Порівнювання (сприймання інакшості – яке воно; що таке норма? пошуки спільного)
- Моделювання ставлень і поведінки (діалог, кооперативне навчання як модель співпраці, моделювання побутових дій і демократичних процедур, напр. виборів)
- Аналіз (досвіду, тексту, відео)
- Рефлексійна практика

Очікувані результати та проблемні запитання навчальної програми (9-й місяць)

"Усе пов'язано з усім"

1. Чому піклування про власне життя є відповідальною справою кожного?
2. Що мені допомагає, а що заважає у налагоджені контактів з іншими?
3. Чому господарювати у природі людина має відповідально?
4. Чи може від однієї людини залежати зміни у суспільстві /природі?
5. Як зміни у природі можуть вплинути на мої плани?
6. Як я можу вплинути на своє майбутнє?

За формулюваннями – підходи, методи, цінності

Запитує про те, що зацікавило; знаходить відповіді на запитання.

Описує те, про що дізнався; радіючи пізнанню нового, розуміє, що помилки є невід'ємною частиною пізнання.

Експериментує звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами.

Обирає книжку для читання; пояснює власний вибір.

Експериментує зі звуками, словами, фразами в мовних іграх.

Обирає послідовність дій для розв'язання проблемної ситуації.

За формулюваннями – підходи, методи, цінності

ГІО. Запитує про те, що зацікавило; знаходить відповіді на запитання; виокремлює в джерелі інформацію про відому особу/подію.

ПРО. Обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити.

ПРО. Описує та пояснює те, про що дізнався; радіючи пізнанню нового, розуміє, що помилки є невід'ємною частиною пізнання.

МИО. Експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами

МОВ. Обирає книжку для читання; пояснює власний вибір.

Експериментує зі звуками, словами, фразами в мовних іграх.

МАО. Обирає послідовність дій для розв'язання проблемної ситуації.

За формулюваннями – підходи, методи, цінності

МАО. Аналізує проблемні ситуації свого життя; визначає групу пов'язаних між собою величин для розв'язання повсякденних проблем матем. змісту.

ІНО. Зазначає авторство власних робіт; виявляє повагу до авторства інших осіб.

ФІО. Дотримується правил чесної гри під час рухової діяльності, не засмучується через поразку.

ТЕО. Виконує практичні завдання в побуті.

СЗО. Розпізнає, що приносить задоволення та користь .

ІНО. Запитує та повідомляє інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи у разі потреби жести.